

MARI KIVITALO
YTM, projektitutkija
Jyväskylän yliopisto

Metsästyksen kentän logiikka ja kulttuurinen kestävyys

Metsästyskulttuuri on muutoksessa maaseudun rakenteellisen murroksen myötä. Muutos sisältää jännitteitä, jotka liittyvät yhtäältä metsästyskulttuurin säilyttämiseen ja toisaalta uusien toimijoiden ja käytäntöjen omaksumiseen paikallisyhteisöissä. Metsästysseurat ovat avainroolissa uusien metsästäjien rekrytoinnissa. Artikkelissa tarkastellaan metsästysseurojen jäseneksi ottoa ja ulossulkemisen logiikkaa Pierre Bourdieun kenttäteorian avulla. Metsästäjien haastattelut valottavat metsästysseurojen paikallisia käytäntöjä. Metsästysseuran jäsenyyden saaminen perustuu sosiaaliseen vaihtoon, joka noudattaa sosiaalisen tunnistamisen ja arvonnannon logiikkaa. Jäsenyys edellyttää pääomia, joiden arvo määrittyy seurakohtaisesti. Keskeisenä kriteerinä on maanomistaminen seuran alueella. Kenttäteoreettinen tarkastelu tarjoaa analyttisen kehiksen, jonka avulla voidaan ymmärtää metsästyskulttuurin pysyvyyden ja muutokseen liittyviä paikallistason jännitteitä.

Avainsanat: Habitus, kenttä, kulttuurinen kestävyys, metsästysseura, pääoma

Metsästysseurat ovat keskeisessä roolissa metsästyskulttuurin uusintamisessa paikallisesti. Metsästysseurojen jäsenhankinta noudattaa usein vakiintuneita käytäntöjä, jotka ovat muodostuneet maataomistavan metsästäjäkunnan ja paikallisyhteisöjen sisällä. Yleensä seurojen jäseneksi halutaankin maanomistajia. (Ilvesviita 2005, 274–279.) Toisaalta kehitys edellyttää uudenlaisten toimijoiden, pääomien ja käytäntöjen mukaan tuloa. Maaseudun väestöpohjan kaventuminen ja metsästäjäkunnan ikääntyminen haastavat metsästysseuroja uudistamaan rekrytointikäytäntöjään (ks. Selby ym. 2005; Selby ym. 2008; Aarnio ym. 2010). Miten näitä haasteita voidaan analysoida ja ymmärtää kentältä käsin?

Tarkastelen artikkelissa metsästysseurojen jäseneksi ottoa Pierre Bourdieun (1979; 1980; 1992) kenttäteoreettisessa kehiksessä. Bourdieun viitekehys antaa mahdollisuuden tutkia metsästyskulttuurin dynamiikkaa paikalliselta seuratasolta käsin. Kenttäteoria valottaa metsästysseurojen sisäänkäyskriteerien merkitystä ja haasteita, joita liittyy metsästyksen kulttuuriseen muutokseen maaseudulla. Lähtökohta on konfliktien sosiologiassa.

Bourdieuin käsitys todellisuudesta nojaa ajatuksen, jonka mukaan sosiaaliset kamppailut kuuluvat ihmisen elämään, sosiaaliseen vaihtoon ja kulttuurien uusintamiseen. Metsästyksessä ei poikkeakaan tässä suhteessa muusta yhteiskunnasta, vaan sen voidaan nähdä kuvastavan yhteiskunnallisia kamppailuja pienoisuudessa (Pinçon & Pinçon-Charlot 2003). Metsästyseuraa voi tarkastella kenttänä, joka uusintaa metsästyksen liittyvää pääoma ja kulttuurisia käytäntöjä. Seurat muun muassa organisoivat riistalupia ja huolehtivat riistanhoidosta sekä jäsentensä oikeuksista harjoittaa metsästyksiä seurain hallinnoimilla alueilla. Metsästyseuroissa myös uusinnetaan metsästykskulttuurille ominaista metsästäjä-ideaalia ja metsästäjän *habituista*. Kenttä on analyttinen työkalu, jonka avulla tapahtumat kiinnitetään yhteiskunnalliseen ja sosiaaliseen kontekstiin (Bourdieu & Wacquant 1992, 97; Haila 2007, 176–177). Bourdieuin käsitteistön avulla on mahdollista tuoda esiin metsästykskulttuuriin kytkeytyviä piiloisia valtarakenteita erilaisten osallistumiskäytäntöjen taustalla (Lee ym. 2014).

Maaseudun metsästykskulttuurin jatkuvuuden näkökulmasta keskeisiä kysymyksiä ovat, ketkä määrittävät kulttuuria ja ketkä siitä pääsevät osalliseksi. Bourdieuin (1979; 1986) mukaan sosiaalista vaihtoa välittävät pääomat, joiden kautta ihmisten keskinäinen arvonta tapahtuu. Pääomat saavat muodon ihmisen habituksessa, opittuina käytäntöinä, ihmisen tavoissa olla ja ilmaista itseään, henkilökohtaisena omaisuutena ja yhteiskunnallisina asemoina. Pääomat toimivat symbolisen vaihdon ja erottautumisen välineinä yhteiskunnallisissa kamppailuissa, jonka kentillä sosiaalinen vaihto ja pääomien uusintaminen tapahtuu. Metsästykskulttuurin muutosta koskevat haasteet kytkeytyvät osaksi ajankohtaisia kysymyksiä paikallisten kulttuurien kestävyyydestä ja kestävä kehityksen paikallisista toimeenpanoista (ks. Dessein ym. 2015). Voidaan kysyä, miten kestäviä paikallisesti omavaraiset kulttuurit ovat ja miten paikalliset kulttuurit voivat edistää kestävä kehityksen tavoitteita yli-paikallisessa toimintaympäristössä?

Metsästykskulttuurin historiaa ja yhteiskunnallista muutosta on tutkittu Suomessa varsin laajasti (Ilvesviita 2005; Karsikas 2007; ks. myös Kairikko 1991). Sen sijaan metsästyseuroja koskevaa

sosiologista tutkimusta on saatavilla vähemmän (ks. Ilvesviita 2005, 57–58, 61). Metsästyseurojen jäsenrakennetta ja (uudelleen) organisoitumista on tarkasteltu viime aikoina kylä- ja maaseutututkimuksen piirissä osana maaseutukulttuurin ja kyläyhteisöjen muutosta (Rannikko 2008; Rannikko 2012; Soini ym. 2016; Saari 2013). Metsästyseurojen muutospotentiaalia on tutkittu myös esimerkiksi luonnonsuojelualueen perustamista koskevien muutosten yhteydessä (Hiedanpää & Pellikka 2010). Kenttäteoreettista kehystä ei ole sovellettu empiirisissä tutkimuksissa aiemmin, mikä on hieman yllättävääkin, sillä metsästyseuroihin liitetään usein kentälle tyypillisiä suljetun klubin tunnuspiirteitä. Bourdieulaista kehystä on sovellettu suhteellisen vähän myös kansainvälisesti. Merkittävin sovellus on Ranskassa tehty metsästyksiä koskeva empiirinen tutkimus, joka yhdistää sosiologiaa ja etnologisia menetelmiä (Pinçon & Pinçon-Charlot 2003). Bourdieulaista käsitteistöä on sovellettu viime vuosina esimerkiksi kanadalaisessa vapaa-ajan metsästyksiä ja osallistumista koskevassa tutkimuksessa (Lee ym. 2014).

Rajaan tarkastelun rekisteröityjen metsästyseurojen sisään- ja ulossulkemisen prosesseihin ja seurain ulkopuolelle jäävien metsästäjien käyttämiin strategioihin. Havainnollistan teorialähtöistä tarkastelua empiirisen tapaustutkimuksen avulla laadullisin menetelmin. Muodostan tapauksen metsästyseuroihin pyrkivien metsästäjien haastatteluista ja kokemuksista yhden riistanhoitoyhdistyksen alueella Keski-Suomessa. Kysyn aineistolta, miten kenttäteoria auttaa ymmärtämään uusien jäsenten sisään- ja ulossulkemisen logiikkaa metsästyseuroissa? Minkälaisia strategioita metsästyseurojen ulkopuolelle jäävät metsästäjät käyttävät päästäkseen metsästykskentälle?

Aluksi tarkastelen metsästykskulttuuria kulttuurisen kestävä kehityksen kehityksessä ja esittelen paikalliskulttuurien pysyvyyteen ja muutokseen liittyviä jännitteitä (Soini ym. 2012). Teoreettisessa kehityksessä avaan kentän logiikkaa ja keskeiset käsitteet. Menetelmäosiossa esittelen empiirisen aineiston ja analyysimenetelmät. Analyysissa havainnollistan kentän logiikan avulla metsästyseuroihin sisäänpääsyn prosesseja sekä kuvailen kentän ulkopuolelle jäävien metsästäjien käyttämiä

strategioita. Johtopäätöksissä pohdin, mitä lisätietoa kenttäteoreettinen tarkastelu antaa metsästyskulttuurin kestävyuden haasteista, metsästyskentän muovautumiskyvystä ja metsästäjäideaalin määrittelyprosesseista paikallistasolla.

Oikeus ja lupa metsästä

Metsä on ollut suomalaisille elintärkeä ravinnonlähde ja metsästyksen luonteva osa suomalaista kulttuuria. Harrastuspohjaiseksi toiminnaksi metsästyksen muuttui vasta 1800-luvun puolivälin jälkeen, kun Suomeen perustettiin ensimmäinen, ja koko maata toimialueenaan pitävä metsästysseura, Suomen Metsästysyhdistys (*Finska Jagtföreningen*). Siitä lähtien metsästyksen on kontrolloitu ja rajoitettu yhteiskunnan taholta. (Ilvesviita 2005, 104.) Metsästyksen edunvalvontaa ovat harjoittaneet metsästyksen asiantuntijatahot ja instituutiot kuten Suomen Metsästäjäliitto ja Metsästäjien Keskusjärjestö (nykyinen Suomen riistakeskus), jotka ovat ylläpitäneet yhteiskunnallista keskustelua metsästyksen oikeutuksesta ja sen jatkuvuudesta (emt.: 36–37).

Pirjo Ilvesviita (2005) erottaa kolme diskurssia, jotka ovat leimanneet suomalaista metsästyskulttuuria. Hän on nimennyt ne *sivistysparadigmaksi*, *taloudellisesti-tieteelliseksi paradigmat* ja *ekologisuus- ja luonnonsuojelulliseksi paradigmat*. Kukin paradigma kuvaa ajanjaksolle ominaista ihmisen ja luonnon välistä kulttuuri-ilmastoa, metsästyksen julkisuudessa hallitsevaa diskurssia ja metsästäjäideaalia. Diskurssit eivät ole pelkkää puhetta vaan ne ovat myös muovanneet suomalaista metsästyskulttuuria ja metsästyspolitiikkaa omanlaisekseen. Nykyään metsästyspolitiikalla on keskeinen rooli ekologisen kestävyuden toimeenpanossa. (emt.) Metsästyksen liittyy ympäristönsuojelua kuten riistanhoitoa, petokannan sääntelyä sekä luontotyypin vaalimista (Forsman & Pellikka 2012).

Metsästyksen kytkeytyä edelleen ajankohtaisiin kysymyksiin paikalliskulttuurien kestävydestä ja sosiaalisten oikeuksien eriytyemisestä maaseudulla (Soini & Kangas 2011). Kenellä on oikeus riista-saaliiseen ja miten metsästäjäideaaleja määritellään? Suomalainen metsästyskulttuuri muistuttaa eränkänkiä. Suomessa metsästyksen on ollut kiinteä osa maaseutua muodostaen laajan ja

monipuolisen, eri sosiaalisista taustoista tulevia ja sukupolvia yhdistävän kulttuurin (Ilvesviita 2005, 58–60.) Metsästyksen ympärille on kasautunut paikallistietoa luonnonoloista (Hiedanpää 2000), riistakannasta ja riistanhoidosta (Forsman & Pellikka 2012). Metsästysseurojen ympärille on rakentunut sosiaalisia suhteita ja kulttuurisia perinteitä (ks. Anttila 1968; Ilvesviita 2005; Pellikka ym. 2008). Metsästysseurojen jäsenyyteen kytkeytyy yksityistaloudellisia intressejä suhteessa metsästysoikeuksiin ja riistakiintiöihin (Ilvesviita 2005, 277–278). Metsästysseurat neuvottelevat ja kamppailevat jäsentensä riista-oikeuksista muun muassa suhteessa maanvuokraajiin, riistakeskusalueisiin (entisiin riistanhoitopiireihin) ja metsähallitukseen sekä EU:iin. Metsästyksen edustavien julkisten tahojen kanssa käydään keskustelua metsästyksen yhteiskunnallisesta oikeutuksesta ja eettisyydestä sekä ihmisen ja luonnon välisestä suhteesta sekä tuotetaan kulloisellekin aikakaudelle ominaista metsästäjäideaalia. (Ilvesviita 2005.)

Suomessa on vuosittain noin 300 000 metsästyskortin lunastanutta henkilöä, joista noin kaksi kolmannesta käy metsällä (SVT: luonnonvarakeskus). Kuten muissakin Skandinaavisissa maissa metsästäjien määrä on korkea asukaslukuun suhteutettuna (Ilvesviita 2005, 58–59). Suomessa metsästysoikeus kuuluu metsästyslain (1993/615) mukaan maanomistajalle ja metsästyksen harjoittamiseen tarvitaan maanomistajan lupa. Suomen metsistä vajaa puolet on yksityisessä maanomistuksessa. Maanomistajilla on tapana vuokrata metsästysoikeuksia metsästysseuroille, jotka organisoivat metsästyslupia seuran jäsenille. (Suomen Metsästäjäliitto.) Metsästysseurat saavat yhdistyslain (1989/503) mukaan päättää itsenäisesti keitä he ottavat jäseniksi. Suomessa metsästysseurojen tavat ja kulttuurit vaihtelevat alue- ja seurakohtaisesti (Selby ym. 2008; Hiedanpää & Pellikka 2010; Hiedanpää ym. 2010) ja niiden jäsenistöissä on alueellisia eroja (Selby ym. 2005). Maan eteläosissa metsästysseurat toimivat pääasiassa yksityisten henkilöiden, maanomistajien omistamilla mailla. Pohjoisosissa on enemmän valtion metsästysmaita (Pellikka ym. 2012), joihin maattomilla metsästäjillä on etuoikeus (Metsästyslaki 1993/615, 45–46 §). Maan itä- ja pohjoisosissa ns. kasipykälän

alueen kunnissa on myös erityinen kuntalaisuuteen perustuva oikeus metsästää valtion mailla (Metsästyslaki 1993/615, 8 §).

Metsästyskulttuuri ja metsästyksen kulttuurinen kestävyys maaseudulla

Maaseutu ja paikalliskulttuurit ovat keskeisellä sijalla ajankohtaisissa kulttuurisen kestävyden keskusteluissa (UNESCO 1996; UNDP & UNESCO 2003; Soini & Birkeland 2014). Kulttuurinen kestävyys nähdään tärkeänä osana paikallista kestävästä kehitystä (Dessein ym. 2015). Kestävän kehityksen mukainen luonnonvarojen käyttö esimerkiksi edellyttää kulttuuristen tekijöiden huomioon ottamista ekologisten, taloudellisten ja sosiaalisten tekijöiden ohella (Soini & Kangas 2011). Kulttuurisen kestävyden kysymykset liittyvät paitsi aineelliseen kulttuuriperintöön mutta myös kulttuuriin ihmisten toimintaa välittävänä tekijänä sekä perimmäisiin kysymyksiin ihmisen ja luonnon välisestä suhteesta. Kun kulttuuri ymmärretään laajasti, kulttuurisella kestävyydellä viitataan muun muassa paikallisten kulttuurien, kuten maaseutuyhteisöjen säilyvyyden ja jatkuvuuden edellytyksiin osana kestävästä kehitystä. (Dessein et al. 2015.) Paikallisuus ja paikalliskulttuurit nähdäänkin keskeisenä toimeenpanevana tasona kestävä kehityksen kehässä (Seghezze 2009).

Maaseudun kulttuurisessa kestävässä kehityksessä on erotettu haasteita, jotka liittyvät kestävyden ajallisiin ja tilallisiin kehityskulkuihin sekä kulttuurin monimuotoisuuteen ja eettisiin kysymyksiin. Jännitteisiä kehitysjuonteita luovat yhtäältä kulttuurinen pysyvyys ja muutos; paikallinen ja ylipaikallinen toimijuus; sosio-kulttuurinen homogeenisuus ja heterogeenisuus; sekä kysymykset yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja vastuista. Voidaan kysyä, minkä kulttuurissa tulisi kestää? Kenellä on vastuu kehityksestä? Kestävän kehityksen yhtenä tavoitteena on kulttuurien säilyttäminen, toisaalta kehitys ja jatkuvuus edellyttävät kulttuurisia käännteitä ja jopa konflikteja. (Soini ym. 2012; Kivitalo ym. 2015.)

Maaseudun paikalliskulttuureissa metsästysseuroilla on keskeinen asema. Metsästyksen ja

riistanhoidon lisäksi metsästysseurat harjoittavat luonnonsuojelutoimintaa, metsästysampumaurheilua ja kenneltoimintaa. Metsästysseurat huolehtivat jäsentensä eduista, ne ylläpitävät metsästyskulttuuria ja vastaavat osaltaan paikallisten luonnonvarojen kestävydestä (Suomen Metsästäjäliitto). Seuratoiminnan kautta ihmiset kiinnittyvät paikallisiin yhteisöihin ja tulevat osaksi niiden kulttuuria (Siisiäinen ym. 2011). Metsästysseuran jäsenyys lisää metsästäjien paikallista sitoutuneisuutta ja aktiivisuutta muun muassa riistanhoitoon (Forsman & Pellikka 2012). Metsästysseuroihin kasautuu paikallista kulttuurista tietotaitoa, taloudellisia resursseja ja sosiaalista pääomaa. Maaseudun väestön ikääntyessä ja vähetessä metsästysseurojen rooli maaseudun paikallisyhteisöissä korostuu. Maaseutuyhteisöissä metsästysseurat ovat keskeisiä tahoja, jotka vielä yhdistävät kyläläisiä toisiinsa (Kumpulainen 2012; Tamminen 2008).

Metsästys kytkeytyy vahvasti maaseudulle, mutta metsästys ei rajaudu ainoastaan maaseudun kulttuuriksi. Lähiympäristössä metsästäminen on tyypillistä etenkin vanhemmalle metsästäjäskupolvelle (Pellikka ym. 2012). Metsästäjäkunnasta yli puolet asuu nykyään taajamissa (Toivonen 2009). Metsästysmaat puolestaan sijaitsevat taajamien ulkopuolella, jolloin metsästäminen edellyttää liikkumista kodin ja metsästyksmaiden välillä (Pellikka ym. 2012). Metsästys on suosittu vapaa-ajan harrastus ja monelle metsästäjälle myös identiteetti ja elämäntapa (esim. Selby ym. 2005). Nykyään metsästäjä on yhä useammin palkansaaja, jolle metsästys on vapaa-ajan harrastus ja vastapaino työelämälle. Metsästäjien etääntyminen metsästyksmaista näkyy muun muassa metsästäjien alhaisempana osallistumisena riistanhoitotehtäviin (Forsman & Pellikka 2012). Myös metsästyksurismi on lisääntynyt merkittävästi, mutta siihen suhtaudutaan ristiriitaisesti. Yhtäältä seuroihin tarvitaan uusia metsästäjiä, toisaalta pelätään muun muassa maanvuokraushintojen nousua. (Nygård & Uthardt 2010.) Metsästävien naisten määrä on myös kasvussa, mutta heidän osuutensa koko metsästäjäkunnasta on yhä marginaalinen (noin 7 %) (SVT: luonnonvarakeskus). Metsästyksen kohdistuu myös ulkopuolista sääntelyä ja kamppailua

metsästyksen oikeutuksesta muun muassa suhteessa Euroopan Unioniin, joka asettaa paineita ja rajoituksia kansalliselle ja paikalliselle toiminnalle (Ilvesviita 2005; Rannikko ym. 2011).

Metsästykskulttuurin irtaantuminen maaseutuyhteisöistä asettaa omat haasteensa metsästyksen kulttuuriselle jatkuvuudelle. Metsästyskäytännöt osaltaan mukautuvat maaseudun sosiaalisessa, kulttuurisessa ja luonnonympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin, toisaalta paikalliseksi miellettyjen metsästysoikeuksien laajentaminen ulkoa tuleville toimijoille voidaan kokea vaikeana (Soini ym. 2016). Etenkin yksityiseen maanomistajuuteen perustuvilla alueilla muutos voi olla hitaampaa (ks. Rannikko 2008). Maaseutuyhteisöjen ja paikalliskulttuurien ulkopuolelta tulevat metsästäjät potentiaalisesti haastavat vakiintuneita ja usein maanomistukseen perustuvia käytäntöjä. Uusien metsästäjäjäsenten myötä myös metsästyksseurojen suhteet ympäröivään luontoon ja kyläyhteisöön voivat tulla uudelleen määrittelyiksi.

Kenttä, pääoma, habitus

Bourdieu (1994, 17) mukaan sosiaalinen todellisuus muodostuu suhteista. Suhteiden muodostama todellisuus rakentuu ihmisten kyvystä erottautua ja olla erossa toisistaan. Erottautuminen ja eron tekeminen ovat sosiaalisen ryhmänmuodostuksen perusta. Sen keskeisenä perustana on symbolinen työ, jonka kautta ryhmän jäsenet tunnistavat toisensa ja erottautuvat muista. (Bourdieu 1994, 55.) Koska sosiaalinen todellisuus on piiloista ja vaikeasti näkyvissä olevaa, Bourdieu on kehittänyt käsitteitä, joiden avulla todellisuutta pystytään havainnoimaan empiirisesti (Haila 2007, 177–178). Keskeisiä käsitteitä ovat *kenttä*, *pääoma* ja *habitus* (Bourdieu & Wacquant 1992, 94). Kenttä asettaa tapahtumat kontekstiin, jossa sosiaaliset prosessit tapahtuvat (emt.: 97). Pääomat määrittävät kentän ja toimijan ominaisuuksia sekä niiden välisiä (voima)suhteita (Bourdieu 1986). Habitus on ihmisen toimintaa generoiva periaate, eräänlainen matriisi, jonka avulla toimijat suunnistavat sosiaalisessa todellisuudessa. Habitus ilmaisee toimijan historian ja pääomien kautta muodostuvaa toimintaorientaatioiden (*dispositioiden*)

kokonaisuutta, joka antaa kullekin toimijalle hänen sosioekonomista asemaa ja elämäntyyliä kuvaavan ilmiänsun. (Bourdieu 1977, 72, 95, 214; 1979; 140–141; 1994, 20–23.)

Bourdieu (1979) mukaan yhteiskunnalliset suhteet muodostuvat pääomien välisestä kamppailusta ja niiden keskinäisestä hallinnasta. Keskeinen jännite rakentuu kulttuurisen ja taloudellisen pääoman väliselle akselille. Kamppailut pääomista käydään yhteiskunnan eri kentillä. Kenttä on sosiaalisen toiminnan tila, joka muodostuu kentän toimijoista ja toimijoiden hallussa olevista pääomista. Tällaisia makrotason kenttiä ovat muun muassa tieteen ja taiteen kentät sekä talous. Kukin kenttä tuottaa erityispääomaa, kuten erityisosaamista, jota ei ole muilla kentillä. (Bourdieu & Wacquant 1992, 97, 107–108.) Bourdieu (1986) erottaa kolmenlaisia pääoman peruslajeja: taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia. Taloudellinen pääoma on pääasiassa rahassa mitattavaa varallisuutta kuten ansiotuloja tai maaomaisuutta. Kulttuurinen pääoma on toimijan tietoihin ja taitoihin, kuten koulutukseen ja kulttuurimakuun liittyvää ruumiillistunutta, esineellistä tai institutionalisoitunutta pääomaa. Kolmas pääoman laji, sosiaalinen pääoma, muodostuu toimijan sosiaalisista suhteista ja niihin kiinnittyvistä pääomista, joita hän voi käytännössä tai potentiaalisesti hyödyntää yhteiskunnan eri kentillä. Pääomat ovat luonteeltaan symbolisia ja niiden arvo vaihtelee kulloisenkin käyttöyhteyden ja toimintaympäristön mukaan. Esimerkiksi kulttuurin suppeassa määritelmässä kulttuurisella pääomalla viitataan korkeakulttuuriseen pääomaan (Bourdieu 1979), kun taas laajasti ymmärrettyinä se voidaan nähdä arkielämän tietotaitona ja toimijan kykyinä mukautua kulttuurisiin käytäntöihin ja sääntöihin (esim. Lamont & Lareau 1988). Neljäs pääoman laji, symbolinen pääoma, saa muotonsa pääomien kasautumisesta tietyille ryhmille. Pääoman kasaumia hallitsevat yleensä eliitti ja instituutiot, jotka kykenevät käyttämään valtaa suhteessa muihin pääomiin ja niiden haltijoihin ylläpitäen samalla omaa valta-asemaansa palvelevaa sosiaalista järjestystä. (Bourdieu 1986.)

Tullakseen kentän jäseneksi toimijalta edellytetään pääomia, jotka ovat yhteneväisiä kentän

pääomien kanssa. Jäsenyys kentällä perustuu sosiaaliseen vaihtoon, toimijan ja kentän jäsenten keskinäiseen tunnistamiseen ja tunnustuksen antamiseen, jota kentän ja toimijan hallussa olevat pääomat välittävät. Kentälle tulijan on hyväksyttävä kentän säännöt ja pääomien uusintamisen periaatteet. Kentällä olevat pyrkivät pitämään kiinni asemastaan ja pääomistaan, jolloin kentälle tulijan on vakuutettava siellä olevat. Jokainen kenttä vastaa lähtökohtaisesti omista pääomistaan ja säännöistään. Havaitessaan kiinnostavan kentän, toimija voi pyrkiä kentälle, jolloin hän asettaa omat pääomansa kentän jäsenten arvioitavaksi. (Bourdieu 1980, 115–116.) Kenttien sisäänottokäytännöt voivat vaihdella lakisääteisistä kelpoisuusvaatimuksista epämuodollisiin suosituksiin tai avoimiin kutsuihin. Niin kutsutut portinvartijat, joilla on valta-asema kentällä, puolustavat kentän pääomia ja arvioivat onko tulijan investointi riittävä. Portinvartijat edellyttävät kentälle tulijalta kentän arvojen ja käytäntöjen omaksumista. Kentän yleisiin lakeihin kuuluu, että hallitsevassa asemassa olevat haluavat pitää kiinni vallitsevasta järjestyksestä, eivätkä he halua luopua etuoikeuksistaan tai altistaa niitä kilpailulle. Portinvartijat pyrkivät takaamaan sen, että uudet toimijat tuovat lisäarvoa kentälle sen sijaan, että he horjuttaisivat jo olemassa olevia asemia tai hyväksikäyttäisivät kentän resursseja. Liian löyhät rekrytointikäytännöt saataisivat heikentää kentän resursseja ja jäsenten jako-osuuksia. (Bourdieu 1980, 197–198.)

Mikäli toimija saa vakuutettua muut kentällä olijat omasta arvostaan eli saa kentän jäseniltä tunnustusta, hän pääsee kentälle kilpailemaan sen erityispääomista. Toimijan ja kentän intressien kohdatessa toimijan ja kentän välille muodostuu kaksosulkinnallinen (*homologinen*) suhde (Bourdieu & Wacquant 1992, 127–128). *Habitus* on kentän rakenteiden ja sen toimintaperiaatteiden sisäistämisen tuote. Se on myös toimintaorientaatioita tuottava ja kentän rakenteita uudistava. Kukin kenttä synnyttää omanlaisensa habituksen. Samalla toimijan ja kentän välistä suhdetta ylläpidetään pääomien välityksellä. Mitä enemmän toimijalla on hallussaan kentällä tarvittavia pääomia, sitä korkeampi on yleensä hänen asemansa kentällä. Asema antaa valtaa suhteessa kentän muihin

toimijoihin sekä mahdollisuuden puuttua kentän sääntöihin. Toimijat käyttävät kentällä erilaisia strategioita, joiden avulla he pyrkivät pitämään asemia kentällä. Näistä muodostuu erilaisia kulttuurisia käytäntöjä ja sosiaalisia suhteita. Kentällä voi muodostua erilaisia joukkueita ja liittoutumista, mutta pohjimmiltaan kyse on yksilölajista, sillä kukin toimija yrittää pitää kiinni omista pääomistaan. Toimijan kentällä käyttämät strategiat voivat olla tietoisia tai tiedostamattomia. Strategian valintaan vaikuttavat muun muassa toimijan asema kentällä, kyky havaita kentällä tapahtuvia muutoksia ja mahdollisuus vastata niihin. Valintoja ohjaa käytännön järki: Toimija tekee valintoja sen mukaan, mikä tuntuu luontevalta ja järkevältä kussakin tilanteessa. (Bourdieu & Wacquant 1992, 128–131.) Kenttä ja habitus toimivat suhteessa toisiinsa. Kenttä on olemassa niin kauan kuin sillä on erityispääomia ja toimijoita, jotka kokevat kentän olemassaolon tarkoituksenmukaiseksi. Pysyäkseen elinvoimaisena kenttä tarvitsee toimijoita, jotka tuottavat pääomia kentälle. (emt.: 19.)

Kentät voivat jakautua ja muodostaa alakenttiä, jolloin jokaisella alakentällä on omat sääntönsä, säännönmukaisuutensa ja logiikkansa, mikä erottaa ne laadullisesti muista kentistä (Bourdieu 1992, 104). Yhdyskunta muodostuu erilaisista kentistä, joiden kokoonpanosta ja keskinäisistä suhteista muodostuu jokaiselle yhdyskunnalle ominainen symbolinen järjestys ja kulttuurinen konteksti. Mitä pienemmästä yhdyskunnasta on kyse, sitä tiukemmin kentät ovat yleensä linkittyneitä toisiinsa ja ne koostuvat samoista toimijoista (Kaunismaa 2000). Mikrotasolla kenttä voi rakentua perhe- tai sukuyhteisöjen muodostamista verkostoista (Alanen 2011, 108). Metsästyksen voidaan katsoa muodostavan omanlaisensa kentän ja siihen liittyvän habituksen (Pinçon & Pinçon-Charlot 2003). Metsästyseurat ovat kiinteä osa maaseutuyhteisöjä (ks. Anttila 1968). Metsästyseurat ovat perinteisesti muodostuneet paikallisten asukkaiden ja maanomistajien ryhmittymistä (Hiedanpää & Pellikka 2010). Metsästyseuroissa käydään kamppailua riistasaaliista, trofeista ja sosiaalisesta arvonnannosta (ks. esim. Pellikka ym. 2008). Suomessa metsästyksen ympärille on muodostunut omanlaisia kulttuurisia käytäntöjä ja

koodeja, sosiaalisia suhteita, rituaaleja ja symboliikkaa (Ilvesviita 2005, 58–59, 250; Selby ym. 2008). Metsästysseuran voidaan ajatella muodostavan eräänlaisen alakentän metsästyksentällä, joka tuottaa metsästyksen liittyvää paikallista erityispääomaa. Metsästysseurat ovat dialogisessa suhteessa kyläyhteisöihin ja ympäröivään yhteiskuntaan. Maaseutu on perinteisesti muodostanut sen fyysisen sijainnin, jossa metsästystä koskevat käytännöt tapahtuvat. Kentän ja sen erityispääomien havaitseminen edellyttää kuitenkin empiiristä tarkastelua (Bourdieu 1992, 100–101).

Aineisto ja menetelmät

Empiirinen tarkasteluni nojaa pieneen tapaustutkimukseen. Aineisto on koottu osana monitieteistä tutkimushanketta (KULKEMA 2007–2010), jossa tutkittiin kulttuurisen kestävyuden ilmeneismuotoja maaseudulla (Soini & Kangas 2011). Aineisto koostuu viiden (N=5) metsästäjän haastattelusta, jotka on poimittu hankkeen aikana kerätystä maaseudun asukkaiden elämäkertaineistosta (N=41). Haastattelussa selvitettiin maaseudun asukkaiden suhdetta asuinpaikkaansa muun muassa työn, ihmissuhteiden ja harrastusten kautta. Metsästyksen nousi esiin aineistosta kiinnostavana erillistapauksena, ja sen vuoksi se otetaan tässä tarkasteluun keskeisenä teemana.

Tutkittava tapaus sijaitsee Keski-Suomen riistakeskuksen aluetoimiston, silloisen riistanhoitopiirin alueella. Riistanhoitopiirissä oli vuonna 2009 riistanhoitomaksun maksaneita henkilöitä yli 18 000. Alueella toimii noin 300 rekisteröityä metsästyseuraa, joissa jäseniä on hieman yli 12 000. Aluetta hallinnoi 21 riistanhoitoyhdistystä, joiden jäsenmäärissä ja pinta-aloissa on isojakin eroja. Luonnonvaroiltaan alue kattaa laajoja ja monimuotoisia metsästyalueita. (Keski-Suomen riistanhoitopiirin suunnitteluasiakirja 2011–2015.) Tapaustutkimuksen kohteena oleva riistanhoitoyhdistys rajautuu yhden kunnan alueelle. Alueen muihin riistanhoitoyhdistyksiin nähden se on jäsenmäärältään ja pinta-alaltaan keskimääräistä hieman suurempi. Tutkimusajankohtana alueella toimi runsaat 20 metsästyseuraa ja vajaa kymmenen rekisteröimätöntä seuruetta. Rekisteröityneitä

jäseniä oli vajaa tuhat henkeä. (Keski-Suomen riistakeskus). Valtion osuus metsästyksistä on hyvin pieni. Maanomistajuus jakautuu ensisijaisesti yksityisten maanomistajien ja metsäyhtiöiden kesken, myös seurakunta ja kunta vuokraavat metsästyksistä. Väkilukuun suhteutettuna metsästyksen on paikkakunnan suosituin harrastus. (Riistanhoitoyhdistys.) Kunnan väestörakenteen muutos on ollut negatiivinen 1980-luvun lopulta lähtien. Keskeisiä syitä ovat työikäisen väestön poismuutto, syntyyvyyden lasku ja väestön ikääntyminen (Tilastokeskus 2012).

Haastatellut metsästäjät (N=5) ovat paikallisia asukkaita. Kolme metsästäjää on syntyperäisiä asukkaita ja kaksi on tulomuuttajia. Yksi syntyperäinen asukas on myös paluumuuttaja. Kaikki haastatellut ovat keski-ikäisiä tai sen ylittäneitä miehiä ja heillä on monivuotinen metsästäjätausta. Metsästäjätaustalla tarkoitetaan tässä yhteydessä metsästäjäkortin lunastanutta henkilöä, jolla on metsästyksen oikeuttava lupa, ja hän on harjoittanut riistanpyyntiä joko yksityisesti tai seurassa, omalla tai vuokraamallaan maalla, johon hänellä on Metsästyslain (1993/615) mukainen oikeus. Haastatelluista metsästäjistä kaksi syntyperäistä asukasta on maanomistajia. Toinen heistä omistaa maata sen metsästyseuran (jatkossa ”seuran”) maalla, jonka jäsen hän on. Toinen on vuokrannut maansa metsästysoikeuden naapuriseuralle, mutta hänellä on metsästysoikeus jäljelle jäävään riistaan ja jäsenyys toisessa seurassa. Kahdella tulomuuttajalla ei ole seurojen edellyttämää maaomaisuutta paikkakunnalla. Heillä on metsästyseurojen jäsenyyksiä entisillä kotipaikkakunnilla. Paluumuuttaja ei ole paikallisen seuran jäsen eikä hänellä ole maaomaisuutta jäsenyyden saamiseksi oman kylän alueella. Viidestä metsästäjästä kolme kuuluu johonkin paikalliseen metsästyseuraan. Kolmella metsästäjällä on seuran jäsenyyksiä myös ulkopaikkakunnilla.

Tulkitsen metsästäjien kokemuksia Bourdieun kenttäteoreettisessa kehyksessä. Teoreettisen kehyksen avulla tapahtumat voidaan asettaa kontekstiin, jolloin niistä on mahdollista nostaa näkyviin erityispiirteitä (Peltola 2007, 119–120). Käsitteet mahdollistavat systemaattisen otteen suhteessa empiriaan (Bourdieu & Wacquant 1992, 96).

Keskeiset käsitteet ovat: *kenttä*, *pääoma* ja *habitus*. Käsitteiden avulla tutkimukselle voidaan sekä asettaa kysymyksiä että analysoida empiiristä aineistoa. Käsitteet toimivat työkaluina, joiden avulla jäsenetään ja tulkitaan aineistosta tehtyjä empiirisiä havaintoja. (Reay 2004, 437–439.) Käsitteet ovat systeemisiä ja niitä käytetään teoreettisen systemin sisällä, jonka ne muodostavat (Bourdieu & Wacquant 1992, 96). Kentällä on yleisiä lakeja eli muuttumattomia lainalaisuuksia, jolloin yhdeltä kentältä saatua tietoa voidaan soveltaa myös toisen kentän tarkasteluun. Yleisiin lainalaisuuksiin kuuluu, että kentälle pyrkivän ja kentällä hallitsevassa asemassa olevan välille muodostuu kamppailuasetelma. Jokaisella kentällä on myös omanlaisensa vallan tavoittelun mekanismit, minkä vuoksi kunkin kentän erityiset lait on löydettävä erikseen. Uuden kentän ominaisuuksien empiirinen tarkastelu edistää kenttien yleisten mekanismien tuntemusta. (Bourdieu 1980, 113.) Tapauksella ei näin ollen viitata ainoastaan yksittäisiin tapahtumiin vaan tapaus määrittäyty sekä teoreettisesti että empiirisesti. Teoreettisen kehyksen avulla yksittäinen tapaus voidaan kytkeä osaksi laajempaa samankaltaisten tapausten joukkoa, jolloin tapauksesta nousevat asiat voivat olla analogisia laajemmalla ilmiökentällä (Haila 2007, 189; Peltola 2007, 112, 119–120).

Metsästykskenttää hahmotettaessa keskeisiä elementtejä ovat kentän sisäisten hierarkioiden ja kamppailujen esiin nouseminen sekä kentän yhteinen vastarinta ulkopuolista uhkaa kohtaan (Pinçon & Pinçon-Charlot 2003, 73). Metsästyseura hahmottuu empiirisesti kenttänä seuran jäsenten ja jäseneksi pyrkivien metsästäjien välisessä kohtaamisessa. Kentälle pyrkivät tulevat paljastaneeksi sisäänkäynnin erityiset lait, sillä vasta erityispääoma tai pääomien tietynlainen kompositio mahdollistavat pääsyn kyseiseen seuraan. (ks. Bourdieu & Wacquant 1992, 107–108). Habitus ilmentää metsästäjä-ideaalia, joka muodostuu metsästäjän kentällä omaksumien toimintatapojen ja pääomien muodostamasta kokonaisuudesta. Siihen liittyy kyky sisäistää oma asema kentällä, kyky ymmärtää metsästyksen kulttuurisia koodeja ja symboleja sekä kenttään liittyviä kamppailuja ja sisäisiä valtahierarkioita (Pinçon & Pinçon-Charlot 2003, 36, 55).

Rekrytointikäytäntöjen pysyvyys

Metsästyksen sosiaalistuminen tapahtuu yleensä nuorena. Metsästystaidot periytyvät tyypillisesti isältä pojalle ja vanhempi metsästäjä sukupolvi kasvattaa nuoremmat sukupolven. (Ilvesviita 2005, 244–247; Pellikka & Forsman 2013.) Koska metsästyks on ollut aikoinaan elinehto, se mielletään usein osaksi ihmisen luonnollista ja vaistonvaraista toimintaa (Toivonen 2009). Kulttuurisesti metsästyks on nähty luonnollisena osana mieheksi sosiaalistumisen ja kasvamisen prosessia (Ilvesviita 2005, 246).

Tää on semmosta perinteistä, kautta aikojenhan on metsästetty ja sitten mun kaks poikaakin molemmat metsästää kansa. (Maanomistaja, metsästyseuran jäsen, syntyperäinen asukas)

Metsästysoikeudet ovat monin paikoin yksityisten maanomistajien ja metsästyseurojen hallinnoimia. Esimerkiksi suurriistan metsästyks tapahtuu käytännössä aina metsästyseurojen alaisuudessa. Metsästyseuraan sisäänpääsy voi olla vaikeaa niille, jotka eivät omista maata metsästyseuran alueella. (Aarnio ym. 2010.)

”Ne [paikallinen seura] ei oo hyväksyny [jäseneksi], ku mulla ei oo kahtakymmentä hehtaaria maata.” (Maaton, syntyperäinen asukas)

Metsästyseurat organisoituvat itsenäisesti ja päättävät itse jäsentensä hankinnasta. Kaikki metsästäjät eivät pääse mutta eivät myöskään halua liittyä metsästyseuraan (Aarnio ym. 2010). Metsästäjä voi olla myös tietoinen, että hänellä ei ole mahdollisuuksia päästä metsästyseuraan, jolloin hän jättäytyy hakemasta jäsenyyttä.

Mä tiedän sen, että mulla ei oo mahdollisuutta [päästä metsästyseuraan]. Tää talo ei oo minkään metsästyseuran alueella. Mulla pitäis olla maita metsästyseuran alueella, että mä pystyisin hakemaan jäsenyyttä. (Maaton, tulomuuttaja 2)

Metsästykskulttuurien ja seurarakenteiden alueelliset erot heijastuvat metsästyseurojen sisäännotokäytäntöihin (Selby ym. 2005). Seurojen sisäiset kamppailut pääomista ja jäsenten jako-osuuksista kytkeytyvät osaksi alueellisiin kiistoihin metsästysoikeuksista suhteessa kilpaileviin seuroihin.

”Hyvin tarkkaan näist pienten alueitten rajoista taistellaan –
– Viereiset seurat tappelee maa-alueista, vuokrasopimuksista.
Vallataan toisilta maa-alueita...” (Maaton, tulomuuttaja 1)

Vaihtaessaan riistanhoitoyhdistystä metsästäjä joutuu hakemaan sen seuran jäsenyyttä, jonka alueella hän haluaa metsästä. Aiempi metsästäjätausta ja jäsenyys seurassa eivät takaa sisäänpääsyä toiseen metsästysseuraan. Vastassa on uusi kenttä, jolla on omat sääntönsä ja sisäänottokäytäntönsä.

Hyvin vaikeaa on päästä metsästysseuroihin – hyvin sisään-päin lämpiävää ja klikkiytynyttä touhua. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Metsästysseuraan liitytään usein kutsumenetel-lyllä, jolloin jäsenyyden saaminen edellyttää suosituksia ja arvontaa seuran jäseniltä (Aarnio ym. 2010). Sisäänpääsyn koreografia voi olla luonteeltaan muodollista tai epävirallista, ja se vaihtelee seurasta riippuen. Tämä edellyttää pyrkijältä paikallisten käytäntöjen tuntemista ja oikeanlaista lähestymistapaa.

[Tein] kirjallisia hakemuksia eri metsästysseuroihin. Tuli bumerangina takas aina. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Seurojen sisäänpääsyä kontrolloivat usein iäkkäät maanomistajajäsenet, joilla on arvostettu asema seurassa ja kyläyhteisössä. Metsästäjäkunnan ikääntymisestä puhutaan ukkoutumisena (Selby ym. 2005). Ukkoutumisessa ei ole kyse ainoastaan jäsenistön ikääntymisestä ja harvenemisestä vaan sillä viitataan myös portinvartijan ongelmaan. Seuroissa ikääntynyt maanomistava jäsenistö pitää kiinni metsästys-oikeuksistaan, mikä vaikeuttaa uusien metsästäjien sisäänpääsyä kentälle.

Metsästysseurojen johtokunnat on yleensä tänä päivänä aika iäkkäitä ja niillä on kauhee peleko siitä että jos joku ulukopuolinen tulee seuraan, ni tietysti se ampuu kaikki linnut sieltä ja kaikki jänikset, että ei sinne jää yhtään ainuttu lintua. Ne pelekää ottaa mettästysseuraan. (Maaton, syntyperäinen asukas)

On tyypillistä, että kentän ulkopuolelle jäävät kritisoivat seuran rekrytointikäytäntöjä ja haluaisivat muuttaa sääntöjä. Nuoremman metsästäjäskupolven voi olla myös vaikea mukautua metsästysseurojen varttuneemman jäsenistön toimintatapoihin (Pellikka ym. 2012). Portinvartijoiden tehtävänä on

pitää huolta siitä, että kentälle tulee vain sellaisia toimijoita, joilla on toimintaa vahvistavia pääomia. Alhainen jäsenmäärä parantaa esimerkiksi metsästäjien mahdollisuuksia runsaampaan saaliiseen (Ilvesviita 2005, 277–278). Yhdistystoiminnan periaatteet ja kentän logiikka ymmärretään myös metsästysseuroihin pyrkivien keskuudessa.

Ja näinhän se on yhdistystoiminnassa, eihän ne väärin sinänsä toiminu. Heillä on oikeus rekisteröityneenä yhdistyksenä näin toimia, ei sinne [metsästysseuraan] ketään velvoteta ottamaan jäseneksi. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Seuran säännöt kuvastavat kenttää ja siellä vallitsevia käytäntöjä. Kentän ja toimijan välinen suhde ruumiillistuu metsästäjä-habituksessa. Metsästäjä-ideaalit ilmentävät kulloisenkin aikakauden metsästyskulttuurissa vallitsevia normeja. Luontoarvot sisäistäneeseen metsästäjä-habitukseseen liittyy esimerkiksi ymmärrys siitä, että voitto (saalis) ei ole metsästyksen ainoa eikä edes viimekätinen tavoite, vaan metsästyksen liittyy sen jalouden, erilaisten nyanssien, ihmisen ja kulttuurin, ihmisen ja luonnon välisen suhteen sisäistäminen ja kunnioittaminen. (Ilvesviita 2005, 253.)

Minä sanoin [kun he pyysivät avustamaan hirvijahdissa toisessa seurassa]: minä en tuu hirvimetsälle teijan kanssa, että en minä sitä lihapakettia tuu hakkee, kun minun täytyy omat hirvet saaha ensin. Ei se oo oikein että minä vaan sen lihapaketin [vuoksi], minä tulen kyllä avustaan teitä kun mejän omat on saatu. (Maanomistaja, metsästysseuran jäsen, syntyperäinen asukas 2.)

Metsästysseuran jäsenyys on usein periytyvää (Pellikka & Forsman 2013). Maanomistajuuteen perustuva jäsenyys edellyttää taloudellista pääomaa. Maanomistajasukujen sisältä tapahtuvalla rekrytoinnilla pyritään säilyttämään metsästyskulttuurin kiinteä suhde maanomistajuuteen. Samalla metsästyskulttuuria koskevien käytäntöjen avulla ylläpidetään maaseudun talonpoikaisuuteen nojaavaa sosiaalista järjestystä. Maanomistaja-portinvartijoiden voidaan katsoa olevan tärkeässä roolissa metsästyskulttuurin säilyttämisessä kiinteänä osana maaseudun kulttuuria.

Kolme strategiaa päästä metsästyskentälle

Metsästyseurojen ulkopuolelle jäävien metsästäjien asema on heikompi metsästyskentällä kuin seuran jäsenillä. Seurojen ulkopuolelta he eivät voi vaikuttaa seurojen sisäisiin rekrytointikäytäntöihin eivätkä metsästyskulttuurin kehittymiseen seurata-solla. He voivat kuitenkin saada metsästysoikeuksia vaihtoehtoisten metsästyskäytäntöjen kautta. Esimerkkiaineistosta löytyy kolmenlaisia strategioita, joita metsästäjät käyttivät päästäkseen kentälle. Yksi strategia oli säilyttää voimassa oleva metsästyseuran jäsenyys entisellä kotipaikkakunnalla. Toinen keino oli ostaa vieraskortti, jonka avulla voi hankkia väliaikaisen metsästysoikeuden johonkin lupia vuokraavaan seuraan. Kolmas strategia oli liittyä seuraan, jonka jäsenyys ei edellytä maanomistusta.

Strategia 1. Metsästyseuran jäsenyyden säilyttäminen entisellä kotipaikkakunnalla

Metsästyseuran jäsenyys on seurakohtainen, eikä sitä voi siirtää toiseen seuraan. Samalla henkilöllä voi olla myös useita eri metsästyseurojen jäsenyyksiä eri puolella Suomea (Pellikka ym. 2012). Koska metsästyseuran jäsenyyden saaminen toiselta paikkakunnalta on usein hankalaa, jäsenyyden säilyttäminen entisellä kotipaikkakunnalla on yksi keino säilyttää metsästysoikeus. Metsästysmatkat suuntautuvat usein koti- ja synnyinseudulle (Toivonen 2009). Metsästäjä voi ennakoida sisäänpääsyn ongelmia uudella kotipaikkakunnalla ja pitää kiinni jo olemassa olevasta metsästysoikeudestaan.

On hyvin epätodennäköistä, että mä pääsisin täällä mettästyseuraan. Ni sen takia mulla ei oo varaa jäädä sieltä [entisen kotipaikkakunnan metsästyseurasta] pois. (Maaton, tulomuuttaja 2)

Metsästyseuran jäsenyyteen kietoutuu sosiaalisia suhteita ja paikallista tietoutta, jotka kytkeytyvät tiettyyn paikkaan ja tietyn metsästyseuran jäsenyyteen. Kentältä saatu jäsenyys ja tunnustus ovat omiaan ylläpitämään toimijan ja kentän

välisiä suhteita, mikä voi myös lisätä metsästäjän panostusta entiselle kotipaikkakunnalle.

Strategia 2. Vieraskortti

Koska sääntöjen muuttaminen on usein hankalaa, eikä seurojen kanssa päästä aina edes vuoropuhe-luun, metsästäjä voi pysyvän jäsenyyden sijaan vuokrata itselleen väliaikaisen metsästysoikeuden. Seurat myöntävät ns. vieraskortteja tai päiväkortteja seuran ulkopuolisille metsästäjille (Suomen riistakeskus). Vieraskortin avulla voi vieraila metsästyseurassa ja päästä saalistamaan riistaa, vaikka ei itse olisikaan seuran jäsen.

Täälläkin pääse kyllä mettälle, jänismetälle siis ja kyllä kana-mettällekin pääsen kun maksaa sen 7€; se on vuorokauslupa. (Maaton, syntyperäinen asukas)

Metsästäjä voi väliaikaisen metsästysoikeuden vuoksi olla valmis liikkumaan satojakin kilometrejä. (Pellikka ym. 2012.)

Nykyään sitä äkkiä liikahtaa muutama sataa kilometriä johoki Kuusamoon. Kuusamoon ei tarvi maksaa mitään, että määh työllä osallistun talakoiisiin ja sillä kompensoin nää luvat. (Maaton, syntyperäinen asukas)

Vieraskortin lunastamiseksi voi osallistua seuran talkootyöhön. Se, minkälaisia vastikkeita kentällä vaaditaan, riippuu seuran käytännöistä. Vieraskortin lunastanut ei kuitenkaan pääse vaikuttamaan metsästyseuran sääntöihin, kuten päättämään saaliskiintiöistä. Metsästysturismi on lisääntynyt viime aikoina, pelkästään asiakkuuksien varassa metsästystä harjoittavien, maksavien metsästäjien osuus riistanhoitopiireissä on noin 10 % metsästäjistä. (Pellikka ym. 2012, 36–37.) Asenteet metsästysturisteja kohtaan kuitenkin vaihtelevat muun muassa metsästäjän iän, asuinpaikan ja maaomaisuuden mukaan. (Nygard & Uthardt 2010.)

Strategia 3. Metsästysoikeuksien vuokraaminen naapurikunnan alueelta

Metsästyseuratoiminnan kytkeytyminen maanomistajuuteen tekee metsästyseuran jäsenyyden saamisen hankalaksi etenkin tulomuuttajille, joilla

ei ole useinkaan mahdollisuutta hankkia maata seuran alueelta. Maanomistajuuteen perustuvien seurojen rinnalla toimii myös seura, jonka jäsenistö koostuu valtaosin metsästäjistä, jotka eivät ole maanomistajia, ja joka vuokraa metsästysalueita naapurikunnan puolelta. Seura muodostaa omanlaisensa kentän, jolla on omat sääntönsä, joiden puitteissa se rekrytoi uusia jäseniä. Sisäänpääsy noudattaa yhtä lailla kutsumenettelyä ja edellyttää suosituksia seuran jäseniltä. Rekrytointi perustuu kentälle tulijan ja kentän jäsenten keskinäiseen tunnistamiseen ja arvonantoon. Seuraan pyrkivän on osoitettava oma arvonsa seuran jäsenille.

Seurassa oli tuttu. Kyllä mä suositukset hain sinne niiltä tutuilta jotka oli seurassa. Nehän kirjotti suositukset alle... tässä [paikallisessa] metsästysseurassa oli eniten tuttuja. Ja se oli tietysti koska annoin hakemukset ni ilmoitettiin: et pääse seuraan, että kokouksessa se päätetään. Ja sitten siellä kokouksessa se olikin yllätys että se [jäsenysshakemus] meni läpi minulla. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Tässä tapauksessa kentän suosittelijoina toimivat metsästäjän työkaverit. Seurassa olevat työkaverit tunsivat hakijan entuudestaan ja arvioivat hänen sopivan joukkoon. Suhteet työkavereihin toimivat metsästäjän sosiaalisena pääomana, jonka kautta hän sai tunnustusta seurassa. Kutsutapamennettelystä johtuen sosiaalisilla suhteilla on merkittävä rooli metsästysseuroihin sisäänpääsystä (Aarnio ym. 2010).

Rekrytointikäytäntöjen muutos

Seuran jäseneksi päästyään metsästäjällä on asema kentällä. Seuran jäsenyys on yleensä ikuinen. Jäsenellä on mahdollisuus olla mukana muuttamassa seuran sääntöjä. (Pellikka ym. 2012.) Uudet jäsenet ovatkin potentiaalisia sääntömuutosten tekijöitä. Käytäntöjen muuttaminen riippuu siitä kuinka vakuuttuneeksi toimija saa kentän muut jäsenet. Kentän hierarkiassa eteneminen parantaa toimijan vaikutusmahdollisuuksia.

Mä oon hallituksessa jäsenenä, metsästysseuran hallituksessa – – Metsästysseura on muuttunu nyt. Siinä se on ollu kova työ meillä. Nyt on otettu varmaa eniten jäseniä. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Nuorempi metsästäjäskupolvi haastaa varttuneempia metsästäjiä uusiin käytäntöihin. Heidän harrastuksensa ei ole välttämättä yhteen paikkaan ja kulttuuriin sidottua kuten usein vanhemmalla metsästäjäskupolvella. Metsästysintressejä määrittävät tänä päivänä olennaisesti myös tapa, elämyksellisyys ja tarve kehittyä metsästäjänä. (Pellikka ym. 2012.) Portinvartijat ovat ratkaisevassa roolissa sen suhteen, miten kenttä kykenee avautumaan ja uusiutumaan.

Se ratkasu o maaomistajissa, jos lähetään ihan metsästyslakia ja metsästysoikeutta [lukemaan], ni suurista maaomistajista. He päättäs, että tämmönen pirstaloituminen pitää korjata, rakentaa isompia yhtenäisiä metsästysalueita – ja metsästys-oikeus selkeytetään, että miten niihin päästään jäseniks. Esimerkiks tääl on suurpetoja. Minkälainen voimavara olis suurella metsästysseuralla olla jossain petotutkimuksessa mukana. Resurssi, mikä siitäkin saatas ja osaaminen ja kokemus eräkäynnistä, tutkimustyöstä ja muusta. Saatas laajemmalle porukalle se tieto. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Metsästyskulttuurin murrosvaiheelle on tyyppilistä toisaalta metsästyksen vahva paikkasidonnaisuus ja sen kytkeytyminen maanomistajuuteen, toisaalta yhä useampi metsästäjä on taajamassa asuva, liikkuva ja metsästäystä vapaa-aikana harrastava palkkatyöläinen. Uudet sukupolvet tuovat kentälle uusia tapoja ja käytäntöjä jo senkin puolesta, että yhteiskunnalliset aika-tila –suhteet ovat muuttuneet nuoremman mobiilin ja vanhemman lokaalin metsästäjäskupolven välillä. (Pellikka ym. 2012.) Uusien tapojen ja arvojen omaksuminen voi olla kuitenkin hidasta etenkin portinvartijatasolla. Jäsenten suhtautumiseen uusiin metsästäjiin vaikuttaa se, mikä on kunkin metsästäjän oma asema kentällä. Aseman saatuaan uusi jäsen voi siirtyä portinvartijaksi.

Sitä harkiten kahtoo, et ketä pyytää. Se voi kaatua taas päälle, ku on pieni seura, pienet alueet, ni sitten taas maaomistajat alkaa käyttäytyä, ku omistaa tän metsästys-oikeuden. Se on niin tarkkaa semmosta maahiilitouhua, että pitää ne kaikki sidosryhmät selvillä miten ne toimii. (Maaton, tulomuuttaja 1)

Uudet metsästäjät voivat luoda uusia (rekrytointi)käytäntöjä, jotka uudelleen muokkaavat metsästäjä-habitusta muuttuneiden käytäntöjen

mukaiseksi. Metsästyksen kulttuuriseen muutokseen voi mennä kokonainen sukupolvi (Pellikka ym. 2012). Oletettavaa on, että muutos tapahtuu vaihteittain uusien metsästäjien ja heidän mukanaan tuomien uudenlaisten käytäntöjen kautta. Prosessi synnyttää myös kuiluja ja konflikteja vanhemman ja nuoremman sukupolven välillä. Kentän yleiseen lakiin kuuluu taistelu ja takaa-ajon luonne. Se, että tavoittelen samaa kuin sinulla on, on kenttää integroiva elementti ja osa sitä muutosta, joka myös takaa kentän olemassaolon ja sen jatkuvuuden. Taistelu kentän herruudesta on sen dynamiikan ja jatkuvuuden perusta, jonka kautta kenttä myös uudelleen rakentuu. (Bourdieu 1980, 200–202.)

Metsästysseura kenttänä

Metsästysseurat puolustavat metsästysoikeutta ja luovat jatkuvuutta metsästykselle ja metsästyskulttuurille (Ilvesviita 2005). Ne kontrolloivat metsästysoikeuden jakautumista paikallisesti sekä vartioivat metsästyksen liittyvää pääomaa, kuten metsästyks- ja riistaoikeuksia. Seurat välittävät metsästyksen liittyvää luonnonvara- ja kulttuurista tietotaitoa sekä metsästäjä-habitusta ja ylläpitävät maaseudun sosiaalisia suhteita. Ne uusintavat ihmisten luontosuhdetta ja siirtävät kulttuurista pääomaa sukupolvien välillä. Metsästysseuroissa käydään kamppailuja yhtäältä kentän toimijoiden kesken suhteessa kentällä jaettaviin resursseihin (riistasalis ym.) ja toisaalta suhteessa metsästysoikeuteen ja -instituutioihin (Ilvesviita 2005; Pellikka ym. 2008). Lähtökohtaisesti seurat suojelevat omaa kenttäänsä, sen toimijoita ja pääomia. Yhdistyslaki takaa seuroille autonomian päättää omasta jäsenhankinnastaan. Seurat voivat ylläpitää metsästystä tietyn ryhmän etuoikeutena, jota seuran sisäänpääsyvaatimuksilla rajataan.

Jäsenyys metsästysseurassa on neuvottelujen ja sosiaalisen kamppailun tulosta. Seuran jäsenyys edellyttää pyrkijöiltä seuran arvojen ja toimintalogiikan omaksumista eli sellaisien pääomien ja toimijahabituksen esittämistä seuran portinvartijoille, jotka tuovat lisäarvoa kentälle. Käytännössä tämä tarkoitti tietynsuuruisen maan omistamista seuran alueelta tai sosiaalisia suhteita, joiden kautta

saattoi saada jäsenyyden. Yhdellä kentällä hankittu pääoma, kuten metsästyksen liittyvä tietotaito ei myöskään siirry automaattisesti osaksi toisen seuran käytäntöjä, mikäli metsästäjä ei pääse käyttämään taitojaan seurassa. Metsästyksen kytkeytyvä pääoma on siten myös alueellista ja tiettyyn yhteisöön, sen sosiaalisiin suhteisiin ja kulttuurisiin käytäntöihin liittyvää pääomaa, joka aktualisoituu kentällä.

Oikeanlaisen metsästäjä-habituksen esiintuominen metsästysseuran jäsenille on lähtökohtana seuran jäsenyydelle. Mikäli hakijalla ei ole tarvittavaa pääomaa, hän voi löytää vaihtoehtoisia keinoja metsästyksen harjoittamiseen. Alueella, jossa on vähän valtion maita, metsästäjät, jotka eivät omistaneet riittävästi maata olivat omaksuneet kolmenlaisia strategioita metsästysoikeuden saamiseksi. Yksi strategia oli säilyttää aiempi seuran jäsenyys entisellä kotipaikkakunnalla. Toinen vaihtoehto oli ostaa päiväkortti. Kolmas keino oli liittyä seuraan, jonka jäsenyys ei edellyttänyt paikallista maanomistusta vaan seura vuokrasi metsästysalueita toisen kunnan alueelta. Näiden vaihtoehtoisten strategioiden avulla metsästäjät pääsivät metsästämään seurojen hallinnoimilla alueilla. Tosin ilman varsinaista jäsenyyttä metsästysseurassa metsästäjällä ei ole pysyvää metsästysoikeutta eikä valtaa puuttua metsästysoikeuksien jakosuhteisiin.

Johtopäätökset

Tutkimuksessa tarkasteltiin metsästysseurojen rekrytointikäytäntöjä ja maaseudun metsästyskulttuurin muutosta Pierre Bourdieun kenttäteoreettisessa kehyksessä. Kenttäteoreettista tarkastelua ei ole sovellettu Suomessa aiemmin, vaikka metsästysseuroihin sisäänpääsyn ongelmat tunnustetaan yleisesti ja seuroihin liitetään suljetun klubin tunnuspiirteitä. Bourdieun käsitteistön avulla oli mahdollista saada tietoa metsästysseurojen jäsenyyteen liittyvistä paikallistason jännitteistä ja valtarakenteista rekrytointikäytäntöjen taustalla. Empiirinen tarkastelu nojasi pieneen tapaustutkimusaineistoon, joka oli rajattu maaseutuyhdyskunnan kontekstiin. Otos koostui myös poikkeuksetta suhteellisen homogeenisestä ryhmästä miehuolisia metsästäjiä, eikä antanut kuvaa siitä

millaisia rekrytointikäytännöt ovat esimerkiksi naispuolisten metsästäjien tai nuorten metsästäjien kohdalla. Empiirisen aineiston puutteista huolimatta analyysi antoi viitteitä metsästyseuroja koskevista kentän yleisistä lainalaisuuksista, kuten kamppailuasetelmasta, joka muodostui kentän jäsenten ja sinne pyrkivien välille sekä ikäänntyneiden maanomistaja-portinvartijoiden roolista ylläpitää kentän ja habituksen välistä suhdetta.

Metsästyseurojen toiminta perustuu pitkälti paikallisyhteisöissä muotoutuneisiin käytäntöihin ja perinteisiin. Metsästyseuroilla on sekä välittävä että symbolinen rooli suhteessa paikallisiin sosiaalisiin verkostoihin ja maaseudun kulttuureihin laajemmin. Maanomistajuudella on ollut metsästyksessä omat historialliset perustelunsa muun muassa riistanhoidollisesta näkökulmasta (Ilvesviita 2005, 108, 264-265). Kulttuurisen pysyvyyden näkökulmasta on tarkoituksenmukaista vaalia historian saatossa kehittyneitä käytäntöjä ja maanomistuksen varaan rakentunutta seurakentän dynamiikkaa. Metsästyksellä maanomistaja-jäsenet ovat kuitenkin vain yksi, vaikkakin keskeinen toimijaryhmä. Metsästäjäkunnan ikäänntyessä ja maaseudun toimintaympäristön muuttuessa seuroihin kohdistuu muutospaineita, jotka haastavat kenttää uusiutumaan. Maaseudun metsästykselliseen kestävyyden näkökulmasta keskeinen kysymys on, miten seurakuntat kykenevät muuttamaan käytäntöjä hallitusti, jotta olemassa olevia pääomia kuten paikallista tietoutta ja sosiaalisia suhteita ei kadoteta samalla kun uusia toimijoita ja tietoutta tarvitaan kentälle. Uhkana voi olla kentän jakautuminen paikallisiin maanomistajiin ja liikkuviin maattomiin, joista ensimmäisen muodostaa paikallinen maanomistajien seura eliittinä ja jälkimmäisen maattomat metsästyseroistit.

Suomalainen metsästyksellisyys on historiallisesti mukautunut yhteiskunnallisiin muutoksiin ja muokannut metsästäjä-ideaaleja. Suomalainen metsästyksellisyys ei ole myöskään rakentunut ainoastaan yhden kulttuurin varaan vaan kenttä on monenlaisten toimijoiden ja pääomien yhteenliittymä. Metsästyksellisyys on mukautunut kulloiseenkin yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuri-ilmastoon, jonka puitteissa myös seurakuntat ovat uusiutuneet ja metsästäjä-ideaalit ovat muokkautuneet ajan hengen

mukaisesti (Ilvesviita 2005). Metsästyseroissa on todettu olevan potentiaalia mukautua muuttuneisiin olosuhteisiin käytännönläheisesti myös luovan yhteistyön kautta (Hiedanpää & Pellikka 2010). Uusien toimijoiden ja pääomien mukaantulo tuo mukanaan kulttuurista muutosta mutta myös kuluja sukupolvien välille. Paikallisyhteisöjen ulkopuolelta tulee uusia jäseniä ja metsästyseroistia, jotka potentiaalisesti haastavat vallitsevia normeja ja kyläyhteisöjen ympärille rakentunutta toimintakulttuuria. Neuvotteluja kentän sääntöjen uusiutumisesta käydään seurojen sisällä mutta myös suhteessa yhteiskunnalliseen muutokseen. Seurojen jäsenrakenteen uusiutuminen on tasapainoilua seurojen avaantumisen ja sulkeutumisen välillä. Liian väljät säännöt voivat johtaa seuran jäsenten jako-osuuksien ja pääomien menettämiseen. Liian tiukat säännöt voivat olla este uudenlaisille investoinneille. Saavutetuista eduista kiinni pitäminen voi johtaa ns. ukkoutumiseen ja jäsenkatoon, kun taas kaiken salliva toiminta voi aiheuttaa resurssien rajoittamatonta hyväksikäyttöä ja metsästäjien, luonnon ja paikalliskulttuurin välisen yhteyden katkeamista.

Metsästyseratoiminta on paikallisesti kestävä metsästyksellisyys perustaa. Kestävä metsästyksellisyys on myös ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä. Metsästyksellisyys siirtäminen tuleville sukupolville ei ole ainoastaan paikallinen kysymys vaan siihen liittyy myös sukupolvien välistä vuoropuhelua, sukupuolinormien muutosta sekä kulttuurista ja sosiaalista vaihtoa maaseudun ja kaupungin välillä. Metsästyksen kulttuurisen kestävyyden paikalliset haasteet liittyvät olennaisesti seurakentän avaamisen ja sulkeutumisen käytäntöihin, säilyttävien ja vaihtoehtoisten strategioiden, muutoksen ja pysyvyyden hallinnan väliseen vuoropuheluun. Metsästyksellisyys ja maaseutukulttuurin välisen kytköksen kannalta keskeistä on, miten seuroissa vastataan maaseudun sosiaaliseen ja kulttuuriseen murrokseen ja miten seurakuntat onnistuvat uusien jäsenten rekrytoinnissa. Jatkossa olisikin hyödyllistä selvittää, miten paikallisyhteisöjen ulkopuolelta tulevat toimijat muokkaavat metsästyksellisyyskulttuuria, ja kuinka kestävää tämä kehitys on kestävyyden eri ulottuvuuksilla.

Lähteet

- Aarnio, Jukka, Leena Petäjästä & Ashley Selby 2010. Uusien metsästäjien metsästysmahdollisuudet alueittain: erityistapauksena hirvenmetsästys. *Suomen Riista* 56: 95–110.
- Alanen, Leena 2011. Capitalizing on family: habitus and belonging. In Alanen Leena & Martti Siisiäinen (toim.) *Fields and Capitals. Constructing local life*. Finnish Institute for Educational Research, Jyväskylä University Press, Jyväskylä. 91–123.
- Anttila, Veikko 1968. Hirvenmetsästyseurueet Suomessa syksyllä 1966. *Scripta Ethnologica* 24.
- Bourdieu, Pierre 1977. *Outline of a Theory of Practice* (Vol. 16). Cambridge university press.
- Bourdieu, Pierre 1979. *La Distinction: Critique sociale du jugement*. Les Éditions de Minuit, Paris.
- Bourdieu, Pierre 1980. *Questions de sociologie*. Les Éditions de Minuit, Paris.
- Bourdieu, Pierre 1986. The Forms of Capital. In J. Richardson (toim.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Greenwood, New York. 241–258.
- Bourdieu, Pierre 1994. *Raisons pratiques: Sur la théorie de l'action*. Seuil, Paris.
- Bourdieu, Pierre & Loïc Wacquant 1992. *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago University Press, Chicago.
- Dessein, Joost, Elena Battaglini & Lumina Horlings (toim.) 2015. *Cultural Sustainability and Regional Development: Theories and practices of Territorialisation*. Routledge.
- Forsman, Leena & Jani Pellikka 2012. Onko riistanhoidon suosio hiipumassa? *Suomen Riista* 58: 16–29.
- Haila, Yrjö 2007. Analogiamallit ja dynaaminen yleistettävyyys. Teoksessa Laine, Markus, Jarkko Bamberg & Pekka Jokinen (toim.): *Tapaustutkimuksen taito*. Gaudeamus. 173–190.
- Hiedanpää, Juha 2000. *Natura naturans: Metsäluonnon monimuotoinen arvottaminen Pohjois-Satakunnassa*. Teoksessa: Haapala, Arto & Markku Oksanen (toim.). *Luonnon arvot ja arvottaminen*. Gaudeamus, Helsinki. 154–178.
- Hiedanpää, Juha & Jani Pellikka 2010. Käytännöllinen kekseliäisyys: Tilananealyysi hirvenmetsästyksestä kansallispuistossa ja sen lähialueilla. *Maaseudun uusi aika* 3/2010, 5–20.
- Hiedanpää, Juha, Jani Pellikka, Markku Laulumaa & Jere Nieminen 2010. Hirvieläinten metsästys sosio-ekologisesti pirstoutuneilla metsästyksillä: Tapaustutkimus Nuuksion kansallispuiston ympäristöstä. *Riistan- ja kalantutkimus – Tutkimuksia* 2/2010.
- Ilvesviita, Pirjo 2005. Paaluraudoista kotkansuojeluun. *Suomalainen metsästyspolitiikka 1865–1993*. Väitöskirja. Acta Universitatis Lapponiensis 93. Lapin yliopisto.
- Kairikko, Juha, K. 1991. Seitsemän vuosikymmentä metsästykselle. *Hangon kirjapaino*, Hanko.
- Karsikas, Leevi 2007. *Metsästyksen ongelmapuhe* Acta Universitatis Ouluensis. Series E.
- Scientiae Rerum Socialium. University of Oulu.
- Kaunistmaa, Pekka 2000. *Yhdistyselämä ja sosiaalinen pääoma*. Teoksessa Ilmonen, Kai. (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja luottamus*. SoPhi, Jyväskylä.
- Keski-Suomen riistakeskus. *Toiminnanjohtajan puhelinhaastattelu* 16.10.2017.
- Kivitalo, Mari, Kaisu Kumpulainen, & Katriina Soini 2015. *Exploring Culture and Sustainability in Rural Finland*. In: Dessein, Joost, Elena Battaglini & Lumina Horlings (toim.) 2015. *Cultural Sustainability and Regional Development: Theories and practices of Territorialisation*. Routledge.
- Kumpulainen, Kaisu 2012. *Kylätoiminta ja aktiivisen kylän tuottaminen*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Lamont, Michèle & Annette Lareau 1988. *Cultural capital: Allusions, gaps and glissandos in recent theoretical developments*. *Sociological theory*, 153–168.
- Lee, Kangjae J., Rudy Dunlap & Michael B. Edwards 2014. *The Implication of Bourdieu's Theory of Practice for Leisure Studies*. *Leisure Sciences*, 36(3), 314–323.
- Metsästyslaki 615/1993. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615> [Viitattu 9.6.2017].
- Nygård, Mikael & Lorenz Uthardt 2010. Opportunity or threat? Finnish hunters' attitudes to hunting tourism. *JOST* 19(3): 383–401.
- Pellikka, Jani, Sauli Härkönen, Juha Hiedanpää & Janne Jaakkola 2008. *Hirvenmetsästyseurueiden käsityksiä sidosryhmien suhtautumisesta pyyntilupien käyttöön*. *Suomen Riista* 54: 28–40.
- Pellikka, Jani, Juha Hiedanpää & Pertti Rannikko 2012. *Minne mennä metsälle? Metsästäjien liikkuminen riistanhoitopiirin välillä*. *Suomen Riista* 58: 30–41.
- Pellikka, Jani & Leena Forsman 2013. *Metsästävien naisten määrä on kasvussa – miten tukea kehitystä?* *Suomen Riista* 59: 34–51.
- Peltola, Taru 2007. *Teorian ja empirian vuoropuhelu*. Teoksessa Laine, Markus, Jarkko Bamberg & Pekka Jokinen (toim.): *Tapaustutkimuksen taito*. Gaudeamus. Ss. 111–129.
- Pinçon, Michel & Monique Pinçon-Charlot 2003. *La chasse à courre. Diversité sociale et culte de la nature*. Nouvelle édition. *Petite bibliothèque Payot*.

- Rannikko, Pertti 2008. Sivakan metsät avoimina ja suljettuina tiloina. Teoksessa Kylän paikka. Uusia tulkintoja Sivakasta ja Rasimäestä. Toim. Seppo Knuutila ym. Helsinki: SKS, 25-58.
- Rannikko, Pertti 2012. Luontosuhteen muutoksia Ilomantsissa. Teoksessa Seppo Knuutila, Helmi Järviuoma-Mäkelä, Anne Logrén & Risto Turunen (toim.): Syrjäseudun idea: Kulttuurianalyysjä Ilomantsista. Helsinki: SKS, 93-104.
- Rannikko, Pertti, Juha Hiedanpää, Jani Pellikka, Outi Ratamäki, Sauli Härkönen & Pekka Salmi 2011. Kohtaamisia metsässä – eläinkäistöistä yhteistoimintaan. Metsäkustannus Oy.
- Riistanhoitoyhdistys. Toiminnanjohtajan puhelinhaastattelu 18.10.2017.
- Saari, Sirpa 2013. Metsästyseura kylässä. Sosiologian pro gradu – tutkielma. Tampereen yliopisto, Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö.
- Seghezze, Lucas 2009. The five dimensions of sustainability. *Environmental Politics*. Vol. 18, No. 4, July 2009, 539–556.
- Selby, Ashley, Leena Petäjästä, Koskela, T. & Aarnio, J. (2005). Ikääntymisen hirvenmetsästyseurojen tulevaisuuden ongelmana? *Suomen Riista* 51: 69-82.
- Selby, Ashley, Leena Petäjästä & Koskela, T. (2008). Hirvenmetsästäjien asenteet metsästyseurojen uudistumista kohtaan. *Suomen Riista* 54: 41-57.
- Siisiäinen, Martti, Tomi Kankainen & Veli-Matti Salminen 2011. Networks and voluntary associations as social capital in local fields. In Alanen, Leena & Martti Siisiäinen (toim.) *Fields and Capitals. Constructing local life*. Finnish Institute for Educational Research, Jyväskylä University Press, Jyväskylä. 165-213.
- Soini, Katriina., Pellikka, Jani, & Hiedanpää, Juha 2016. Metsästyksen ja moraalityö. *Maaseudun Uusi Aika* 1/2016. 5-20.
- Soini, Katriina & Inger Birkeland 2014. Exploring the scientific discourse on cultural sustainability. *Geoforum*, Volume 51, January 2014, Pages 213–223
- Soini, Katriina, Mari Kivitalo & Anita Kangas 2012. Exploring cultural sustainability of rural areas. A paper presented at the International Conference of Cultural Policy, Barcelona, July 2012.
- Soini, Katriina & Anita Kangas 2011. Kulttuurinen kestävyys maaseudulla. Tutkijakoulutusohjelma 2007-2010. Loppuraportti. Saatavissa: <https://www.jyu.fi/ytk/laitokset/yfi/oppiaineet/kup/tutkimus/kulkema/Loppuraportti> [Viitattu 9.6.2017]
- Suomen Metsästäjäliitto. Saatavissa: www.metsastajaliitto.fi [Viitattu 9.6.2017]
- Suomen riistakeskus. Saatavissa: <http://riista.fi/metsastys/> [Viitattu 8.3.2016]
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Metsästyksen ja pienriistasaalis 2016 [verkkójulkaisu]. Helsinki: Luonnonvarakeskus [viitattu: 17.11.2017]. Saantitapa: <http://stat.luke.fi/metsastys>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien määrä alueittain. Helsinki: Luonnonvarakeskus [viitattu 17.11.2017]. Saantitapa: <http://statdb.luke.fi/PXWeb/sq/575eeeb0-fe1d-40bf-b34c-1a1aff5f05c1>
- Tamminen, Lea 2008. Hiihen hirven hiihtämähän: metsästyksen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Sosiologian pro gradu – tutkielma. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto.
- Tilastokeskus 2012. Väestörakenne. Saatavissa: http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/2012/vaerak_2012_2013-03-22_tie_001_fi.html [Viitattu 9.6.2017]
- Toivonen, Anna-Liisa 2009. Suomalainen metsästäjä 2008. Riista- ja kalatalous. Selvityksiä 19/2009: 1-22.
- UNESCO-UNEP 2003. Cultural Diversity and Biodiversity for Sustainable Development. A jointly convened UNESCO and UNEP High-level Roundtable held on 3 September 2002 in Johannesburg during the World Summit on Sustainable Development. Nairobi, UNEP. Saatavana: <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001322/132262e.pdf>
- World Commission on Culture and Development 1996. Our creative diversity: Report of the World Commission on Culture and Development. Paris: Unesco Pub.